

ВЖЕ ЗАРЕЄСТРУВАЛОСЯ
300 КАТОЛИЦЬКИХ ПАРАФІЙ

Ст. Катарінос, Онг. (Св. Софія). — Українська Католицька Церква в Римі дістала інформацію з України, що біля 300 українських католицьких парафій у Львові і околиці зареєструвалося від 1-го грудня, коли офіційно повідомлено, що дозволяється реєструватися у католицькій вірі.

З цих самих інформаційних джерел подають, що кожного дня реєстрація росте і що багато церков, які досі належали до Російської Православної Церкви пере-

У Польщі зліквідовано музей і
демонтовано пам'ятник Леніна

Москва. — Телеграфне агентство Советського Союзу повідомило, що в неділю, 10-го грудня, пізно ввечері, спеціальні бригади такелажників демонтували пам'ятник Ленінові в Новій Гуті Краківського району. Статую обережно зняли з постаменту і неусухожену перевезли в містечко Врублєвське, поблизу Кракова.

В повідомленні ТАСС сказано, що статуя потрібна реставрації, а після її здійснення краківські власті вирішать, де встановити її в майбутньому.

Газета „Правда“ з 12-го грудня пояснює цей факт тим, що протягом останньо-

Совєтські шахтарі прийдуть до ЗСА

Нью Йорк. — Американська Федерация Праці — Конгрес індустріальних організацій (АФД-СІО) повідомляє, що делегація, яка хоче створити незалежну профспілку шахтарів, з Советського Союзу планує приїзд до ЗСА. Американські профспілкові діячі заявили свою підтримку советським шахтарям, не зважаючи на те, що їх замір протиставляється советській владі.

Президент 14,1-мільйонної профспілкової федерації Лейн Киркленд сказав,

В Україні пишуть про Є. Маланюка

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Київський великоформатний літературно-мистецький журнал „Україна“ — 120,000 накладу — у своєму 47 числі з листопада ц.р. помістив обширну, на чотирі сторінки, статтю Мікулаша Неверлого про поета Євгена Маланюка.

Автор статті так і пише, що Маланюк був „найбільший поет української еміграції, який потужністю свого таланту рівний таким величинам, як Павло Тичина, Максим Рильський, Микола Бажан, Володимир Сосюра“. Неверлий подає біографію поета — селянського сина з Херсонщини, який після Єлисаветської гімназії студіював у Петроградському політехнічному інституті, під час війни закінчив Київську військову школу і з постановом української держави у 1917 році став старшиною армії УНР, а по нерівній боротьбі 1920 року перейшов на еміграцію. Там у чеських Подєбрадах студіював в Українській Господарській Академії і згодом працював інженером у Варшаві.

Автор статті подає обширну характеристику творчості поета і його ідейних зв'язків з Україною 1920-их років. Між іншим, він зга-

дує свою розмову в половині 1950-их років з В. Сосурою, автором напастливої „Відповіді“ Маланюковича на його „Послання“. Сосюра признався Неверлі, що, пишучи свою відповідь, він про Маланюка фактично нічого не знав і поплив „за хвилею“, тобто наївно повірив режимному критику А. Хвилі, який сам нещодавно громив Маланюка, але незабаром і сам упав жертвою „сталінського культу“.

Половину статті займає передрук віршів Маланюка — 15 поезій і поем, між іншими, знамениті поеми „Сучасникам“, зверненої до П. Тичини, з класиката якого „пофарбована дудка зостається в окригавлений жовтень ясн обертуючись весна“.

Крім загальної характеристики Маланюковича, Неверлий подає у своїй статті список його видань з поезії і прози, зазначаючи його до групи неоромантиків, близьких до неокласицизму, який пов'язував Україну зі світовою культурою. Неверлий знав Маланюка особисто і його характеристика поета подає приступно і правдиво його образ читачам в Україні. Стаття прикрашена портретом поета.

Комунисти в Празі реформуються

Прага, Чехо-Словаччина. — На надзвичайному з'їзді Комунистичної партії Чехо-Словаччини на пост першого секретаря ЦК був вибраний Ладіслав Адамець. Він замінив Карела Урбанека, який майже місяць тому витіснив Мілоша Якеша. Що стосується М. Якеша, то цей колишній перший секретар уже виключений з партії.

На місці голови Комунистичної партії було сім кандидатів. Адамець дістав 868 голосів, тобто майже 60 відсотків.

Ще зовсім недавно Адамець був прем'єр-міністром. Йому довелося залишити кабінет міністрів, коли народ Чехо-Словаччини відкинув запропонований ним склад уряду, в якому комунисти зайняли більше половини місць. У нинішньому складі комунисти є у меншості.

Політичні коментатори вважають Адамеца не стільки прихильником реформ, скільки прагматиком і майстром компромісів. У зв'язку з цим дуже активно проти кандидатури Адамеца виступили комунисти, які вийшли в групу „Демократичний форум комунистів“ і хочуть реорганізувати чехо-словачку Компартію на зразок західноєвропейських компартій.

Після обрання Адамеца 1,530 делегатів надзвичайного з'їзду вибирали керівника канцелярії першого секретаря, відповідального за внутрішньопартійні адмі-

Філадельфійська Округа
відбула організаційні наради

Доповідає головний касир УНС У. Дячук. Сидять, зліва: головний радний В. Пастушок і головний контролер С. Гаршиш.

Філадельфія (с.г.). — У суботу, 4-го листопада, тут у залі власного Дому УНС відбулися організаційні наради Філадельфійської союзової округи, в яких взяло участь понад 40 відділових урядовців із Філадельфії й околиць.

Наради відкрив і ними проводив голова Округи Степан Гавриш, Протоколував Дмитро Федорічук, секретар. Відкриваючи наради голова привітав всіх присутніх союзівців, як також і членів Головного Уряду, а саме головного касира Уляну Дячук з мужем інж. Володимиром і головою радного Василя Пастушка з дружиною Теодозією. Згідно з порядком наради він опісля коротко поінформував присутніх про важливі ділянки праці Округи. В першу чергу згадав про відбутий Союзний День в неділю, 2-го серпня, „ким відзначено 95-річчя УНСО, у тим самим віддано пошану союзним воїнам. Понад 800 осіб прибуло на це свято, яке під кожним оглядом було надзвичайно вдале. Принесло в першу чергу моральний успіх не лише Окрузі, але й Союзові, а при тому був і матеріальний зиск. Із цього зиску подаровано кожному членові „Камерного хору“ з Варшави, по 10 дол., загально 270 дол. Також із цього зиску виплачено по 200 дол. для Пастової Станції і Осередку СУМА в Філадельфії на покриття коштів у зв'язку з поїздкою до Вашингтону. Опісля голова запросив до слова головного промовця У. Дячука.

На вступі своєї промови

М. ГОРБАЧОВ ПОГРОЖУЄ
ЛИТОВЦЯМ

Вільнюс, Литва. — Як уже інформовано, в четвер, 21-го грудня, на XX з'їзді литовської Компартії 855 голосами проти 160 литовськ Компартію проголосило абсолютну незалежність від КПСС.

Після оголошення результатів голосування, депутати піднялися з місць і стоячи влаштували тривалу овацію. Перший секретар ЦК Компартії Литви Альгірдас Бразавскас привітав делегатів і висловив надію, що рішення партії до боротьби збережеться й надалі. У прийнятій резолюції з'їзду сказано, що комунисти Литви виступають за рівноправне партнерство з КПСС та іншими прогресивними партіями й громадськими групами та організаціями.

„Головною метою литовської Комунистичної партії є створення незалежної демократичної литовської держави, втілення в життя ідеалів гуманістичного соціалізму, свободи й соціальної справедливості, створення гідних умов життя для литовського народу і для всіх жителів Литви“, — сказано в резолюції.

Проти відокремлення від КПСС виступили делегати, які представляють нелитовське населення республіки. Наприклад, делегат з'їзду тракториста Стефанія Сержантовича заявив, що створення незалежної партії насправді приведе до її ліквідації.

Посланець Горбачова Валдіс Медведєв безуспішно намагався переконати литовських комунистів не відокремлюватися від загальносоюзної організації. Однак Бразавскас та інші члени ЦК Компартії Литви заявили, що відокремлення від КПСС — єдина можливість боротьби на рівних правах під час виборів до місцевих органів влади з іншими партіями та організаціями. Вибори до місцевих рад у Литві заплановані на лютий 1990 року.

Таке рішення XX з'їзду Компартії Литви викликало гнівну реакцію московського Політбюро. Представник литовського націо-

В АМЕРИЦІ

АРКТИЧНА НИЗЬКА ТЕМПЕРАТУРА в останні дні стала причиною смерті понад 40 осіб. Холодні вітри разом із низькою температурою спричинили надзвичайний спад температури у Північній Дакоті, на 83 градуси нижче нуля, у Міннесоті на 70 градусів нижче нуля, в Ілліной — на 61. Сотні шкіл у північних степах зачинені, в південних степах під загрозою опиняться урожаї цитрусових, армії бездомних по цілій країні — у небезпеці. В Нью Йорку, де температура впала до 14 градусів ввечері 21-го грудня трісла парова труба, в наслідок чого лікарня Бєлавю залишилася без опікати та гарячої води впродовж 14 годин. Наступного дня в Нью Йорку температура знизилася на 32 градуси нижче нуля, що було спричинено арктичним холодним вітром.

ЗІ ЗМІНАМИ У СХІДНІЙ Європі міняється спосіб викладання історії у школах ЗСА. Щоб пояснити учням середніх шкіл що значить розпад комунізму в Східній Європі, вчителіма необхідно спочатку пояснити, що таке „холодна війна“ та Берлінський мур. Вчителіма намагаються пов'язати історію Східної Європи, яку вивчають учні, з подіями, які відбуваються сьогодні. А це не так легко. В першу чергу, дуже важко втиснути в учбовий матеріал, потім — розв'язати байдужість учнів до учбового матеріалу. Деякі вчителі, які виростили в перші десятиліття „холодної війни“, в часи берлінської війни, кубинської кризи, страху перед нуклеарною війною, ками реагують на події в Східній Європі з філософською скептичністю.

АМЕРИКАНСЬКИМ ВЧЕНИМ вдалося віднайти ген, який відіграє головну роль в будові системи імунності людського організму. Нове відкриття є надзвичайно важливим тому, що може відкрити нові шляхи у вивченні складної системи імунності, необхідної для всіх аспектів розвитку здорового організму, допоможе вченим у вивченні деяких генетичних хвороб, пов'язаних із втратою імунності. Вчені назвали новооб'явлений ген РАГ-1. Виследи нового відкриття надруковані у журналі „Селл“ з 22-го грудня вченими Кембріджського інституту технологій.

ПРОМИСЛОВІ ФАБРИКИ ЗСА відчувають велику нестачу робітників. „Середня класа має вищі амбіції, а бідні верстви не мають кваліфікацій“, — сказав Рональд Сєндмасер, президент компанії виробництва сталі у Філадельфії. Ця проблема наростає особливо у великих містах. Молодь, шокована умовами праці у промислових підприємствах, де все це є багато галасу, смороду, бруду, занадто гарячо, або за зимино, не проявляє бажання стати кваліфікованими робітниками. Крім того в Америці склалося таке враження, що з часом не будуть потрібні робітники в мануфактурі та виробництві. Навіть якщо промислове виробництво зменшить робочі місця на 8-10 відсотків, все ще відчуватиметься нестача кваліфікованої робочої сили.

Н. ЧАУШЕСКУ НЕ ЖИВЕ

Бухарешт, Румунія. — У понеділок, 25-го грудня, бухарештське радіо повідомило, що колишній диктатор Румунії Ніколає Чаушеску і його дружина Елєна були розстріляні за присудом спеціального трибуналу. Їх обвинуватили в особливих важких злочинах проти румунського народу, включно з вбивством 60,000 осіб.

П'ятий день у столиці Румунії та ряді провінційних міст країни тривають бої між прихильниками Раді національного порятунку і вірними режимові Н. Чаушеску частинами державної безпеки.

Коли в суботу, 23-го грудня, телевізійна оголошення про арешт диктатора і його жінки Елєни, то, здавалося, що вірні Чаушеску сили припинять опір. Однак, розуміючи, мабуть, що їм не оминути міжнародного гніву, віддані скинтому диктаторові кагебісти і далі продовжували боротьбу.

Повідомлення про жертви антикомунистичної революції, що почалася в суботу, 16-го грудня, суперечливі. Мадярське радіо передало, що загинуло 70-80,000 і не менш як 300,000 поранено. Сюди аходять і жертви повстання в Тимішоарі 16-го і 17-го грудня. Однак міністер охорони здоров'я в уряді Чаушеску Віктор Чіобану, який нині підтримує Раді національного порятунку, заявив у Бухарешті журналістам, що жертв значно менше, ніж передало мадярське радіо. За його словами, в столиці за чотирі дні загинуло приблизно 300 осіб і 7,000 були поранені. Чіобану не подав, однак, загальної цифри. „Але вона не така жалюва (як повідомило мадярське радіо)“, — заявив він.

В числі жертв громадянської війни в Румунії кілька чужинських журналістів. Три кореспонденти були вбиті і чотири (в їх числі два американські) поранені.

Рішасться доля ген.

М. А. Норієги

Панама. — У понеділок, 25-го грудня, папський нунцій повідомив, що диктатор Панами ген. Мануель Антоніо Норієга продістався до місії Ватикану в Панамі та попросив політичного азилу, а звідти старасться вести переговори про безпечний виїзд.

Ця вістка мабуть і була тим чинником, що причинився до цілковитого припинення боїв. Речник американських збройних сил у Панамі заявив, що „рішення генерала Норієги шукати політичного азилу у ватиканській місії під протекторатом папського нунція було найбільшою перемогою ЗСА“. Не зважаючи на те, що тут і там можна було чути стрілянини, як і вістки про те, що є спроби формування підпільної боротьби, загальна атмосфера в Панамі перемінилася цілковито впродовж кількох годин. Радісні мешканці панамської столиці впродовж цілого дня з цілковитим спокоєм почали наводити лад, усувати вуличні барикади, порідкувати мешкання та крамниці і розглядатися за продуктами на публічному базарі. „Це є найкращий різдвяний дарунок, що ми могли дістати. Це є те, що всі громадяни Панами собі бажали вже довшу хвилину“, — заявив Цезар Фореро, розмовляючи з кореспондентом після вістки про те, що ген. Норієга є за стінами ватиканської місії.

Однак атмосфера серед дипломатичних кіл є напружена, бо тільки тепер починається дипломатична тяганина за А. Норієгу. Уряд президента Джорджа Буша заявив Ватиканові, що це є „цілковито недоречним“ надати тимчасовий захист ген. Норієзі у резиденції папського нунція в Панамі. Натомість ЗСА сугерували, щоб його передати в руки американських властей та перевезти до ЗСА на суд за торгівлю наркотиками, зазначуючи при тому, що охороною надається за релігійні та політичні переконання, а не за кримінальні злочини.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ФІЛІППІН Коразон Акіно підписала закон, який дозволяє їй в наступних шести місяцях з уваги на військове становище в країні після військової спроби відібрати у неї владу, ажигати силу президентського наказу для безпеки країни та відновлення економіки. Цей новий закон був схвалений філіппінським парламентом для того, щоб дати президентові країни змогу якнайшвидше полагодити всі справи, пов'язані з військовим повстанням на початку цього місяця. Цей закон дає президентові право реєструвати зброю та військово обладнання захоплене у боях з повстанцями, конфіскувати приватні та державні підприємства та устійковати ціни.

ПРОВІДНИКИ ПОЛЬСЬКОЇ Комунистичної партії заявляють, що цілковито трять контакт з робітниками країни. Цю свою проблему вони підтверджують тим наочним фактом, що дуже малу кількість робітників було обрано в делегати на запланований критично-виіршний крайовий конгрес КП, який має відбутися наступного місяця. Партійні провідники є дуже затрубовані цим фактом й згідно із заявою Януша Біштинги, речника центрального комітету КП, будуть змушені мабуть вислати спеціальні запрошення.

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302. Svoboda (201) 434-0237. UNA (201) 451-2200. Бюро УНС у Вашингтоні: (202) 347-UNAW. (202) 347-8631 (факс).

Subscription: 1 year — \$40.00 6 months — \$22.00 3 months — \$12.00. For members of UNA: 1 year — \$15.00. Change of address — \$1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to

Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302. Tel. (201) 434-0237. (201) 434-0807. (201) 434-3036.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік \$40.00 на півроку — \$22.00 на 3 місяці — \$12.00. Для членів УНС \$15.00 річно. За кожну зміну адреси — \$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Литва в авангарді спротиву Москві

Майбутній історик матиме клопіт з упорядкуванням усіх стадій сучасної революції проти комунізму хронологічно (з часом) і прагматично (за змістом). Цей процес ще далеко не закінчився і проходить окремо у вільному світі, у сателітних країнах і на терені самого Советського Союзу. Вже тепер можна сказати, що всі ті процеси взаємно пов'язані, з більшим чи меншим впливом один на одного. Сумерк комунізму розпочався вже раніше, поки до влади прийшов — тому п'ять років — Михайл Горбачов. Єврокомунізм не був би загинув, як би комуністична система в СРСР та його сателітах виправдала була економічні принципи Карла Маркса. Тільки тому, що політичний режим поруч із шораз більшою господарською мізерією виявив свою безвартість — число членів комуністичних партій у демократичних країнах впало до мінімуму.

Коли писані ці рядки — однією з важливих подій у широких рамках цієї мирної революції є відмова Литви підпорядкуватися надалі московському центру. На цьому місці була вже мова про той феномен, що керму руху спротиву у балтійських країнах тримали тамашні комуністичні діячі. Їхній провід зрозумів, що треба йти з настроями і вимогами найширших верств народу. Це типовий націонал-комунізм, який керується глибоким патріотизмом і в патріотизмі знаходить спільну платформу з усіма іншими ідеологічно-політичними групами.

В новітній історії України відомий теж націонал-комунізм: у 20-их роках Володимир Винниченко, автор Першого Універсалу видавав у Відні „Нову добу“, пропагуючи такий, незалежний від Москви, комунізм. Націонал-комуністами були члени лівого крила Сель-Робу (селянсько-робітничої партії) за Польщі між двома світовими війнами. Можна почути інколи фразу: „Хай би була Україна комуністичною, коби самостійною, ні відкого незалежною“ — така фраза нісенітна, бо взаємосуперечна і реально не здійснена.

Коли у прибалтійських державах, у Литві, Латвії й Естонії комуністи є глибокими патріотами-державниками, то це тому, що 1/ тамашня русифікація почалася щойно з прилученням їх до СРСР наприкінці Другої світової війни і 2/ тому, що тамашня мова, віровизнання і всі звичай-обичаї дуже далекі від їх московських відповідей. А проте, треба подивитися, як ті маленькі числом і територією країни мудро, планоно, крок за кроком віддалилися від „общество котелка“ і не лаялися погроз, переплітаючи з обіцянками і поступками. В усіх тих трьох країнах тамашні псевдопарламенти перекреслили точку конституції про примат і політичний монопол комуністичної партії. Признавши собі автономію в економічній ділянці. Заявили навіть, що вони не будуть негайно виступати з СРСР, — відкладають це на пізніше.

На цьому поступовому, але впертому й послідовному шляху Литва поставила 20-го грудня 1989 року новий межовий стовп. На своєму партійному конгресі 855 голосами рішили відірватися від обов'язкового зв'язку з Компартією СРСР з її центром у Москві. 160 делегатів голосували за резолюцією, що компартія Литви буде незалежна, але зберігатиме зв'язок із „обновленою“ компартією СРСР, 16 делегатів стрималися від голосування. Після проголошення вислуду голосування — всі члени конгресу піднялися з місць і відспівали литовський національний гімн, що його Москва вважає за протидержавний акт. Лідер литовської компартії Алгірдас Бразаускас, член всесоюзної Ради народних депутатів вислухав недавно від Михайла Горбачова лекцію про необхідність перебування литовської компартії в широких рамках партії союзової, але, вернувшись до Вільнюса, голосував разом з більшістю — проти виразного становища Горбачова.

СРСР має все це могутню збройну силу, — наземну, морську й летунську. Населення усіх трьох прибалтійських країн не переступає числа 10 мільйонів душ. Не було би великих трудностей зайняти советськими танками столиці всіх винятковий стан і виварювати політичну верхівку. Але — чи може собі тепер Горбачов дозволити на такий диктаторський люксус? Це був би хрестик на заходах як-так рятувати господарство в імперії. Прибалтійські країни можуть вести таку ризикову гру, бо в них нема проблеми — „Хто ми і чий ми діти“.

З великим задоволенням і з не меншим здивуванням читасмо кожного дня новини про зміни, які проходять у Східній Європі. Так званий блок соціалістичних держав, який був змонтований Марксовим гаслом „Пролетаріусі країн єдналися!“ та втримуваний поліційною системою, що її ще в часах Івана Грозного й його первертного наслідника Петра, продумав геній загарибницького імперіалізму нашого північного сусіда, розлазяться. Народи, яким після останньої війни імперіалістична Москва за згодою західних альянтів накинута комуністичну систему управління державою, висмикуються з-під цієї накинutoї опікунчої сили, засуджують комунізм і соціалізм і творять свої національні державні управління. Ніхто з тих реформаторів і не думав відкинутися до Маркса, чи інших божків соціалізму, не думав шукати об'єднання з пролетаріатом інших країн, а шукає об'єднання власного народу для спільної національної ідеї рятувати свій народ, рятувати економічний, екологічний і культурний стан свого народу, забезпечити життя свого народу.

Найкраще характеризує цю нову ситуацію Німеч-

О. Т.

З КИМ І ПРОТИ КОГО

чина. Розділена у висліді програної війни, Німеччина не перестала бути однією нацією. Коли прийшла нагода і скинено задуманням Московю ганебний Берлінський мур, німці відверто заявили, що їх не ділить соціалізм і капіталізм, вони одна нація, яка хоче жити одним життям. Та не тільки сателітні держави виявляють своє національне обличчя. І Литва, і Латвія, й Естонія відверто заявили за власну національну економічну незалежність, бо тільки на незалежній економічній базі може нарізати творити свою культуру і продовжувати своє національне буття. За свої національні права поволи упоминуються і молдавани, й азербайджанці, й вірмени; скоро заговорять про це й інші народи Советського Союзу, зрозумівши, що оцей союз держав творять не тільки соціалістичні, чи „радянські“ (які на ділі ними не є, бо правлять не ради, а партійна кліка), але національні держави, держави, які мають свою історію, культуру.

А як воно в Україні? Чи-

таємо газети, які приходять з України, і далі на першому місці у них давнє гасло: „Пролетаріусі країн єдналися“. Може вже й ніхто не звертає уваги на те гасло, але все ж воно ще там на почесному місці. У світі, та й тут же в сателітних державах йдуть розмови про національну буття, а там постійно проповідують вже не комунізм, чи навіть соціалізм, але якийсь інтернаціоналізм. Іншим народам, навіть німцям, які вели війну з Советським Союзом і прогнали цю війну, можна говорити про національне об'єднання, а в Україні мушні бути інтернаціоналістом, бо націоналізму і згадувати не можна. Чому за визначенням національних прав іду до вчєнє Леніна, того Леніна, який задумав ту систему, яка оце на наших очах валиться, завішав людей у рабство а всю господарку у кризу, з якої ніякі теорії наукового і просто розумового соціалізму не витягнуть, хіба за допомогою капіталістів. В Україні біда не тільки з комунізмом. Там біда глибока, вона розпаношилася

там вже ось четверте століття, від часу, коли наш славний гетьман підписав не так дуже славні статті, що їх історики назвали „возз'єднанням“. Так нам і постійно проповідують, що мусить бути „возз'єднання“, не возз'єднання народу, а возз'єднання то з Росією, то з кінці з пролетаріатом усіх країн, коби тільки Україна не забачала об'єднання свого власного, національного, як це роблять на наших очах народи східного блоку. Зрозуміла річ, що ситуація України трохи інша, але її права повинні бути ті ж самі, що їх мають ті ж народи, навіть ті, з якими велася остання війна, що її виграли теж активною участю українського воєнка.

Тож, головне лихо України не в самому комунізмі, який тепер банкрутує. Що ж, комунізм може повалитися, бо вже від нього відмовляються і самі провідники комунізму, але чи це спасе долю України. І наш народ про це добре знає і добре це розуміє. Недавно я був в Україні і далеко в горах біля Славська, де ми колись пробували з'їжджати на лещатах у цьому гірському закутку, зустріли бойка, що стояв при дорозі,

(Закінчення на стор. 3)

Микола Бараболяк

БЖЕЗІНЬСЬКІ ПРО ВИЗВОЛЬНІ РУХИ ПІДСОВЕТСЬКИХ НАРОДІВ

ве. На Заході панує страх перед конфліктами, які винесли б на випадок розвалу російської імперії. Та Бжезінські уважає, що Заходові не уникнути відповіді на питання: чи повинна Америка сприяти незалежницьким змаганням підсоветських народів? усіх? декотрих? що на випадок, коли б режим ужив репресивні засоби проти незалежницьких аспірацій підсоветських народів? як реагувати проти грядучого розгуканого російського націоналізму? були б ужиті санкції? натакся Москва на те?

Бжезінські твердить, що хвиля націоналізму, яка охопила Польщу, Мадяричину, Чехо-Словаччину й інші сателітні країни, не може минути, і мусить поширитися, і на народи внутрішнього Советського Союзу. „Хоч націоналізм має дещо інший зміст у країнах Східної Європи, чим у західних, то вони політично тісно пов'язані. Тому не можна їх трактувати як окремі різні проблеми. Що діється в сателітних країнах мусить мати вплив на внутрішні справи в СРСР. Докази свідчать, що політичний ефект у балтійських країнах, як теж в Україні і Білорусії. Не буде пересядою сказати, що за „балканізацією“ Східної Європи може наступити евентуально „лібанізація“ Советського Союзу“. Очевидно Мо-

сква відповіла б на драстичні рухи підсоветських народів репресіями. Репресії ж на тому терені мали б негативний вплив на процес демократизації Східної Європи і викликали б ще сильніші націоналістичні настрої. Доля народів сателітних і підсоветських тісно пов'язана.

Для американського, навіть інтелігентного читача, який не завжди орієнтується у демографічних справах СРСР, автор ілюструє питання цифрами. На приблизно 290 мільйонів населення СРСР половина, 145 мільйонів, неросіяни. Біля 25 мільйонів росіян розкинутих на територіях інших народів, а близько 40 мільйонів неросіян проживає на не своїх етнічних територіях. Це результація переселення народів з метою створити „советський народ“. За Горбачова винесли для неросійських народів, причислених до потенційно російського мору, деякі можливості. Завданням Горбачова наладити економіку. Це немислимо без деякої децентралізації. Децентралізація ж дає нагоду розвинути національні аспірації. Свобода в господарських справах породжує апетит на владу і в політичних справах. На низах народ стає второпувати, що саме існування централізованої держави є причиною його матеріальної нужди. Родиться бажання відати і політикою.

Бжезінські класифікує п'ять ступенів у розвитку визвольної ідеї серед підсоветських народів: перший ступінь — це оборона рідної мови, інстинктивне намагання охоронити себе перед русифікацією; у другій стадії самооборони приходять вимоги ширшої культурної автономії; на третьому етапі йде боротьба за економічне самовизнання; на четвертому рівні, після досягнення культурної й економічної автономії, вириваються вимоги політичної автономії; щойно на п'ятому етапі націоналізм настільки зрілий, що можна ставити постулат повного суверенітету. Приймаючи такі критерії процесів визвольних рухів в СРСР, Бжезінські так характеризує сучасні почини окремих народів: „Мавши відгаду генералізувати, скажу, що політично розбурхані балтійські народи, які мали незалежні держави між кінцем Першої світової війни і 1940 роком, та Грузія, це історичне королівство до XIX сторіччя і коротко незалежна держава, між 1918 і 1923 роками, тепер переходять від стадії чотири до п'ятої. Надзвичайно важлива Україна, яка має понад 50 мільйонів населення, досягла принаймні друге пласно, хоч політичні вітри у Києві, а особливо у Львові, вказують яскраво на стадію чотири, а навіть вище. Молдавія і Білорусія схиляють іще у першій, а може й другій, стадії їхніх політичних змагань. Більшість республік Центральної Азії, національну свідомість яких піднесла поразка Советського Союзу у Афганістані, переходить з третьої стадії у четверту“.

Закінчення буде.

Стефанія Гурко

Баллада про крила Драчевого дядька Кирила

..... і снілося небо
порушеним крилам...
..... а ті крила розкрили поета,
щоб їх муза була небезкрила...
Іван Драч, „Крила“

Через ліс-переліс,
через море навкіс,
Іван Драч у Канаду
подарунки приніс,
Привіз нам по перу
із Кирилових крил,
Каже, дядько шукав
за стрімкий небосхил!

Бо в Драчевого дядька Кирила
Відрости в білий день дужі крила.
Зняв курфайку діряву,
Жбурнув геть, аж під лаву,
Кинув жінку сварливу,
Прокляв долю журливу
І сказав до генсека:
„Я є вільний лелека,
Годі далше так жити
І душею кривити!
А сокиру й колоду
Я лишив для народу,
Нехай зостриє сокиру
На ту зграю безкрилу —
Яничар-супостатів,
На гнилих бюрократів!..
— Підняв крила угору й
Полетів у простори —
Як летів понад стріхи,
Він зронив далі потіхи
По перу для поетів,
Щоб лякаються летів,
Щоб вони пам'ятали,
Своїх крил не рубали.
А Драча, за балладу,
Післав дядько в Канаду,
Нехай світ сповідає,
Що вже дядько літає,
Що ширше вітрило
Вільний дух України.“

Яр Климівський

Давноочікувана книжка

Марія Лампіка — Марічка, „Конвалії“ —
написи, споминок: Гантер, Н. Й. 1989.
Обкладинка, рисунки, мистецьке оформлення:
Віра Лампіка — Гайдош. У реєстрі Конгресової
бібліотеки, каталог ч. 89—91435.

Ще досі ми під враженням настросів, емоційно забавлених писань Марічки, що періодично появлялись у „Свободі“. Ті, що знали, що Марічка, це Марія Лампіка, зчата телефонували й писали до неї, щоб вона свої блискучі написи видала книжкою. Щоправда такі телефонні й листівні радіували, та з уваги на здоров'я до писання книжки не забиралась. Терпеливо чекала на покращання здоров'я, а в міжчасні листи не зупинялись до тієї міри, що вже й часу не вистачало їх усіх прочитати. Марічка вирішила, не зважаючи на затьмужу хворобу серця й зв'язану з нею ускладнення, не відкладати з книжкою на дальший плій, а взятися до писання, перелюючи пер дитим усі свої рукописи. В якій ситуації починає писати книжку, скажуть її віршовані рядки:

„Нітро, дві таблетки аспи-
рини, як до нігтів, згребін,
кровомір... — це, я — це мій
талант кострубатий, слу-
миться й кладе все на па-
пір.“

„Конвалії“, авторка присвятила дітям — Вірі й Любомирові.
Марія Лампіка — Марічка починає свою книжку розповіддю про останні дні на рідній землі, прощання із своїми рідними та з найближчими. Розповідь — спогад і називається „Прощай Україно!“, а вступ до цього тексту віршований (очевидно її власний), ось одна із стрічок

„Палали села, хатки білі,
В танку тікали ниви срібні,
Прощав грохотом темний ліс,
А поїзд мчав й в незнане ніс...“

А далі віршем наче малює картину — „позду крові і море сліз...“, а поїзд мчав... і ніс... і ніс... і ніс...
„Буде це так гейби вчора...“ каже авторка, останній поїзд вивозив нас зі Львова і ніс у сіру далечину.
Спогад переплетений поетичними образами такими як „ніч лягала тривожно на“

(Закінчення на стор. 4)

БУДІВНИЧІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

(ФКУ — Кембридж). — Багато людей посвячують праці для „Гарвардського Проекту Тисячоліття“. Науковці докладають своїх фавових зусиль, щоб здійснити цей великий почин: шукують нових джерельних матеріалів, стараються придбати мікрофільми, на яких вони зберігаються, займаються перекладами та редагуванням. Не меншу роль відіграють добрі люди по різних громадах — прихильники та жертводавці Фонду Катедр Українознавства (ФКУ). Усіх їх об'єднує спільна мета — збереження на майбутнє і ширення цінних надбав тисячолітньої християнської культури українського народу.

Найбільш успішно йде праця над запроєктованими в Гарвардському Проекті виданнями. Зокрема, важливою публікацією буде збірка праць міжнародного конгресу для відзначення Тисячоліття Хрищення Руси-України, що з великим успіхом відбувся минулої весни в Равенні в Італії. У ньому брало участь понад 200 осіб — науковців, які репрезентували понад 40 найважливіших університетів Заходу і Сходу, аспірантів та гостей. Конгрес був організований комітетом у складі професорів Омеляна Прицака, Ігоря Шевченка та Мирослава Лабуньки в співпраці з комітетами славістів в Італії, а основну фінансову підтримку дав Комітет Тисячоліття Хрищення Руси-України — Гарвардський Проект, який очолює д-р Степан Воронх. Як відомо, фонди на Конгрес започаткував Блаженніший Патріарх Йосиф Сліпий своєю книжкою пожертвовав 30,000 доларів. Ось ясне зрозуміння бази такої наукової події поділом одним із ключових факторів успіху.

Праці Конгресу — 54 доповіді ведучих вчених — уже зредговані та підготовані до друку. Передбачається, що вони об'єматимуть два томи (кожний по 500 стор.) і вийдуть на початку 1990 року як 12-ий том наукового журналу „Гарвардські Студії Українознавства“.

Інше видання, над яким йде праця, це перший том тритомника, присвяченого історії українського християнства. Більшість розділів уже зібрані і в УНІГУ тепер працюють над їх редагуванням. Праця здійснюється завдяки Українському Народному Союзові, який призначив на цю мету щедрю дотацію — 150,000 доларів.

Багато уваги приділяється виданню багатомовної

„Гарвардської Бібліотеки Давнього Українського Письменства“. Як відомо, ця частина Гарвардського проекту передбачає створення корпусу всіх основних давніх пам'яток письменства нашого народу. Це вперше в нашій історії розпочато таку працю, яка творитиме своєрідну метрику української нації. Корпус поділений на три серії: серія текстів (факсиміле оригіналів) і серія перекладів на англійську та українську мови. Проект допоможе відшукати і опублікувати всі найважливіші пам'ятки нашої давньої історії та культури, щоб вони стали невід'ємною частиною національної свідомості. Видання „Гарвардської Бібліотеки Давнього Українського Письменства“ також впровадять ці перлини української творчості, які нерідко безпідставно приписувались російському письменству, до наукового світу на Заході. Вони створять базу для дальшого вивчення української літератури та історії. Не диво, що цей плій знайшов велику підтримку серед української громади.

Ще минулого року у видавничстві Гарвардського університету вийшли перші чотири томи з серії текстів. Це були два томи творів Мелетія Смотрицького, том полемічних трактатів початку XVII ст. та „Патерик“, що його написав в середині XVII сторіччя київський митрополит Сильвестр Косовий. Недавно університетське видавництво випустило також два томи із запроєктованих трьох томів „Діарія“ гетьмана Пилипа Орлика. Всі томи разом матимуть понад 4,000 сторінок, що опуснуть життя та діяльність гетьмана за роки 1720-1732. Вступ до першого тому написав проф. Орест Субтельний, а до другого проф. Омелян Прицак. Наступний том з серії, вийде друком у першій половині 1990 року і міститиме першу частину Київських літописів княжого часу.

Шість дальших томів серії текстів тепер у стадії підготовки. Як відомо, фотографія лабораторія при Масачусетському інституті Технологій (MIT) виготовляє кліші текстів. Цей процес часом дуже складний з огляду на погані стан деяких оригіналів, що їх фотографується. Нерідко доводиться по кілька разів фотографувати ту саму сторінку, щоб здобути чітку репродукцію, з якої можна відчитати текст. Такі проблеми виникали і при фотографуванні „Діарія“ гетьмана Пилипа Орлика, як також козацького літопису Самійла Величка, що спричинилося до спінєння цих видань і до деякого збільшення коштів. Але не маємо права відкладати працю, завдяки якій до нащадків дійдуть точні репродукції пам'яток, що вже починають розпадатися від старості.

Серія перекладів „Гарвардської Бібліотеки Давнього Українського Письменства“ на англійську мову є дуже важною частиною корпусу, бо це саме на неї чужинці звернуть найбільше уваги. Значення цієї серії високо оцінила американська державна установа „Національна Фундація з Гуманістики“ (НФГ), яка призначила 205,000 доларів Українському Науковому Інституту для дорівнювального фонду до суми, що її зібрав Комітет Гарвардського Проекту для оплати перекладів. НФГ передбачує, що серія перекладів стане істотним вкладом у американську науку, збагатиши її здобутками давньої української літератури.

Перший том із серії перекладів на англійську мову вийшов друком весною ц.р., це „Київсько-Печерський патерик XIII ст.“ у перекладі проф. Мюрел Геппел з лондонського університету. У кінцевій стадії підготовки і повинні вийти у видавничстві Гарвардського університету на початку 1990 року „Життя княжих святих“ (Ольги, Володимира, Бориса і Гліба та інших) у перекладі д-ра Павла Голінгсворта та автобіографія св. Паїсія Величковського у перекладі д-ра Дж. Федерстона, обидва співробітників українського Гарварду. Переклади цих сімох творів тепер редагуються в УНІГУ і будуть надруковані дещо пізніше. Крім того, йде праця над завершенням ще трьох творів.

Праця над здійсненням Гарвардського проекту потребує поважних фінансових засобів. Хоч УНІГУ здобув фонди з американських джерел на частину праці над Гарвардським проектом і заощаджує коштів, використовуючи послуги Гарвардського університету та можливості міжуніверситетських вимін, все таки, велику частину фінансового тягару несе українська громада. На щастя, маємо визначних жертводавців, які взяли на себе фінансування поодиноких томів „Гарвардської Бібліотеки Давнього Українського Письменства“. Ім належить за це велике признание і вдячність від українського наукового світу, як і від цілої української громади в діаспорі та на рідних землях. Далекоскожна візія майбутнього, яку ці меценати виявляють, їх відвага та жертвенність, є дуже важливим внеском у справу збереження і ширення української культури.

Ми віримо, що наука — це твердіший від граніту пам'ятник. Тисячоліття Хрищення Руси-України — великий ювілей нашої нації і цей ювілей заслуговує на тривалий, живий пам'ятник, що його творить Гарвардський Проект Тисячоліття.

Померла А. Настюк

У четвер, 21-го грудня, відійшла у вічність заслужена членка 28-го Відділу СУА в Нью-Йорку, Н.Дж., св. п. Анна Настюк, колишня голова відділу на протязі 17 років. Під час війни була головою Українського Червоного Хреста в Нью-Йорку, несучи поміч українським воїнам в американській армії, а після війни всі її діяльність звернулася на поміч

Надія Бігун

THE MUSE IN PRISON

by Yar Slavutych

Короткі нариси силуетів українських поетів, замучених більшовиками в тюрмах і концтаборах та переклади їх поем.

Ціна 3.00 дол. з пересилкою. Замовляти у

ВИДАВНИЦТВО "СВОБОДА"

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Мешканці штату Нью-Джерсі обов'язково 6% ставитого податку.

МАЛАНКА '90

Простого Вас, Вашого приятеля та знайома на

МАЛАНЧИН ВЕЧІР

що відбується

в суботу, 20-го січня 1990 року

а в Додатковій Кухні

при 135 Davidson Ave. в Сант-Бернардо, Нью-Джерсі

Котельня — о. год. 8.00, тижневий буфет ресторанних страв від год. 9.00, м'ясна біра та торт до 2.00 год. ранку під музику класичної українсько-американської музики

VELVETONES

За резервацією просити телефонувати на (201) 778-5721 або (201) 636-1493

Існує можливість переконатися в адекватності готельних послуг спеціальною зовнішньою ціною.

"Маланка Вечір" — заходи виступу Української Преси мистецтв на території Нью-Йорку та Нью-Джерсі в партнерстві з Клубом української Преси мистецтв в США.

Вступ 15.00 дол. з пересилкою

(В6). — Зі села Хотинськ, громада Радимо між Перемишлем і Ярославом, прийшла від місцевого населення вістка, що старовинна, побудована в 1613 році церква, яку після Другої світової війни мали у своєму посіданні поляки, перейшла знову в руки її правних власників-українців греко-католиків.

В ході історії цю церкву перенесено волами з першого місця її побудови ближче до кладовища. В 1947 році цю церкву віддано римо-католикам, а українські вірні мусили ходити на Богослуження до села Кальнікова.

Делегація українських жінок ходила до римо-католицького єпископа в Перемишлі з проханням дозволити греко-католицькому священикові відправляти Службу Божу для своїх вірних. Але єпископ не прийняв делегації, а навпаки казав побудувати приходство для римо-католицького пароха, який теж відмовився дати ключі до церкви.

Такий стан тривав до 1989 року. Був у селі звичай, що на "День всіх святих" українці й поляки доносили на кладовище поминальні покійників, складали на могилах вінки з квітів та світили лампадки. Сталося так, що в 1989 році прибули зі Львова два українські представники (прізвища не подані) скласти вінки на могили українського композитора (в листах прізвища не згадується) в поблизу містечка Мли-

Ревіндикація церкви в селі Хотинськ на Лемківщині

ни. Після церемонії вони хотіли побачити хотинську церкву, але польський священик відмовився відкрити, мовляв, не має часу. Тоді обидва львів'яни поїхали до єпископа в Перемишлі. Наслідок їхньої візиту був, що єпископ викликав польського пароха й наказав йому передати ключі українському священикові, який тепер обслуговує парафію в Хотині.

Учасово заступає священика в Ярославі, бо дотепершній отець помер. Римо-католицький священик відправляє тепер Богослуження в одній із кімнат будинку приходу, яку перебудовано на каплицю.

Українське населення зі зворушенням та зі сльозами радості прийняло факт ревіндикації їхньої старовинної церкви, яка була остаточно українська. Тепер відбувається відбудована праця — поставлено лавки, ікони та престіл, прибрані скатертями й рушниками. Планується перебудувати храм у гуцульському стилі.

Останнім часом польська газета під заголовком "Повернення ікон" принесла вістку, що незабаром відбудуть хотинський церкві 34 ікони, які зберігаються в Народному музеї в Перемишлі. Після закінчення реставраційних робіт ікони перевезуть на початку 1990 року до Хотинська. Згадана газета називає ці ікони унікальними в європейському розумінні рівня мистецтва.

З уваги на високі кошти прожитку і нестачі харчів та будівельного матеріалу, за які треба платити великі гроші, незможні парафіяни Хотинська й околиць

ці отримують посвідки з подякою.

Марія Мудрик має там родину. Була хрищена в цій церкві, молилася в ній 21 рік, а батько її був дяком впродовж 45 років. Вже виплинули деякі жертви односельчан, які живуть на терені парафії Озон Парку в Нью-Йорку.

Адреса на яку можна скласти пожертву на цю богослужбну ціль: Maria Mudryk, 86-01, 89th St., Woodhaven, N. Y. 11421; Tel.: (718) 846-0183.

Філадельфійська Округа...

(Закінчення зі стор. 1)

Союзового Дому мала прибутку із чиниш 2,105,500 дол., а видатки виносили 1,723,618 дол. Дальше продовжується акція боргових зобов'язань, сума яких виносить 5,183,000 дол. УН-Союз в ювілейному році приділив для 214 студентів, які студіюють в коледжах і університетах, безповоротні стипендії на загальну суму 118,200 дол., а за останніх п'ять років видано стипендій на суму 540,000 дол. На Союзівці збудовано новий будинок "Січ" для приміщення працівників коштом 700,000 дол., як також переведено ремонтні в інших будинках. Загальні довші виплачені у 1988 році для громади виносили 203,000 дол., а для удержання союзових публікацій в 1988 році доплачено 735,000 дол. Кінчаючи доповідь У. Дячук апелювала до всіх присутніх не занедбувати організаційної ділянки і при тому подати різні інформації про класи союзового забезпечення. Рекомендувала продавати проспектам забезпечення на високі суми, тому що ціни за вкладки союзові є дуже низькі.

За вичерпну доповідь при

найбільшою запорою національного зрушення, найбільшою остою русифікації.

Цей рік Шевченків рік, ще й додають, що це рік української мови. Але чи гідно ми відзначили оцей Шевченків рік. Ми нагадали про все, що залишив нам Шевченко, а забули про його заповіт. Ми пам'ятаємо, що Шевченко просив, щоб його згадали незлим тихим словом, та щойно у сім'ї вольній і новій. Головні його заповіді виробити цю вільну і нову сім'ю, щоб могли його згадати у ній, і тому поставив заклики: "Похороніть, та вставайте кайдани порвіте, і вражою злою кров'ю волю окропіте". Це заклики до боротьби, та сьогодні цю боротьбу можна вести без зброї, як це бачимо в Мадяричній, Польській, Чехо-Словацькій, Німеччині, ба навіть в Естонії, Латвії, Литві й інших країнах. А ми чекаємо, чекаємо, чи не на головного секретаря десь із столиці, що привезе нам новий указ. Правда у нашому гімні співається, що "згинуть наші воріженьки, мов роса на сонці", але в таку наївність ніхто не вірить. Ось бойко на далекому Підгір'ї, вже на самій окраїні великої української землі, і той знає де причина лиха. То ж не дивно, що вже молоде наше потомство в Україні відчуває, що треба активної дії й активної праці та й до-рогоказів шукають саме у Шевченка, пробуючи замінити слова гімну словами його безсмертного заповіту. Ось і він:

Ще не вмерла Україна і слава і воля, ще нам, браття українці, усміхнеться доля.

Встаньмо, браття українці, кайдани порвімо і вражою злою кров'ю волю окропімо.

Встаньмо, браття українці, за волю народу, покажимо, що ми, браття, козацького роду.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У репортажі п.н. "О. Зінкевич і С. Дутко доповідали в Кергонсоні" ("Свобода" ч. 235 з 13-го грудня) в другій колонці після другого рядка згорі пропущено ціле речення. Має бути "треба будувати не шляхом згорі, те, що робиться сьогодні і не знизу, але шляхом відповідних професійних кадрів..." — Ред.

З КИМ...

(Закінчення зі стор. 2)

мов статуя, не з люлькою в зубах, як це бувало, а з сигареткою. Питаю його, що чувати, а він перекинув зубами сигарету на краєчок уст і прощай кризі зуби: "Що ж, москаль тисне!" І це все; але в цих словах вся правда і вся мудрість. Боротьба в Україні не за такий чи інший модель соціалізму, і не боротьба за національне право, що його має кожний народ, за право бути собою, визначувати свою господарську систему, рішати про свою долю.

Чи не дивно, що зневажливого малого диктатора в Україні Щербинського тер-

Добре було б, щоб і наші православні брати почали таку акцію. Російська Православна Церква є тепер

ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ

звертається до УКРАЇНЦІВ в ДІЯСПОРІ при-сипати грошові пожертви на закуп і перевезення в Україну ліків, вітамінів, харчів, одягу тощо для хворіючих від надмірної радіації дітей в Україні.

Хай це буде Вашим різдвяним подарунком для української дитини.

Моя пожертва дол.

Чек виписувати на Children of Chernobyl Relief Fund.

Ім'я і прізвище

Адреса

Children of Chernobyl Relief Fund
c/o Ukrainian National Ass'n
30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

або Children of Chernobyl Relief Fund
272 Old Short Hills Rd., Short Hills, N.J. 07078

УПРАВА ФОНДУ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ
Проф. Тарас Гунчак, голова

Появилася на книжковому ринку НОВА ЧЕРГОВА КНИЖКА

Любови Колєнської

„ПОТОЙБІЧ РУБІКОНУ“

ОПОВІДАННЯ, НОВЕЛИ, НАРИСИ, ДРАМА
Мистецьке оформлення ЛЮБОСЛАВА ГУЦАЛЮКА
Видавництво і друкарня „Свободи“, Нью-Йорк — Джерсі Сіті, 1988, стор. 256 Тверда обкладинка, ціна 15.00 дол. плюс 2.00 дол. за пересилку.

Можна набувати в книгарні Свободи.

СВОБОДА BOOK STORE
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
New Jersey residents add 6% sales tax.

Українське Лікарське Товариство Північної Америки

Відділ Ілліной

Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів Америки і Канади

Відділ Ілліной

Товариство Українських Інженерів Америки

Відділ Ілліной

мають шану запросити Вас на

ТРАДИЦІЙНИЙ

БЕНКЕТ І БАЛЬ
З ПРЕЗЕНТАЦІЄЮ ДЕБЮТАНТОК

який відбудеться

в суботу, 27-го січня 1990 року

в Гренд Болрум — Конрад Гілтон Готель

при 720 South Michigan Avenue, Chicago, Ill.

Коктейль — від год. 6-7 веч. • Вечеря — год. 7-ма веч. • Забава — год. 9-та веч.
Вступ — 45.00 дол. від особи. Студенти 40.00 дол. від особи. 75.00 дол. від пари.
Вступ тільки на забаву — 20.00 дол. • Стрій вечірній.

Зголошення приймається до 13-го січня 1990 року:
Mrs. Martha Slemmons, 6716 Sauganash, Lincolnwood, IL 60646

ВЕСЬ ПРИБУТОК ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ!

ЗАБАВКИ або ГРОШІ
ДЛЯ ПРИДБАННЯ ЗАБАВОК ДЛЯ ДІТЕЙ з ЧОРНОБИЛЯ

Збіркова Кампанія спонсорована РІДНОЮ ШКОЛОЮ
Даток на придбання українських книжок чи забавок приймається до дня 31-го грудня 1989 р.

Просимо висипати гроші чи виписувати чеки на:

UKRAINIAN SCHOOL
c/o NKM Associates
400 First Street, NW
Suite 821
Washington, DC 20001

Ділимось сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що в неділю, 24-го грудня 1989 р. заосмотрена Найсвятішим Тайнами упокоїлася у Бозі наша Найдорожча

МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

ЕВГЕНІЯ КЕКІШ
з дому КРУГЛЯК

нар. в селі Соснів, пов. Підгайці, Україна.

ПАРАСТАС в середу, 27-го грудня 1989 р. о. год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Ярем, 129 E. 7th St., Нью-Йорк.

ПОХОРОН в четвер, 28-го грудня 1989 р. о. год. 9:30 ранку в цьому ж заведенні, а о. год. 10-й ранку в церкві св. Юра в Нью-Йорку, а відтак Тіліні Останки спочинуть на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Брук, Н. Дж.

У глибокому смутку:

сини —

БОГДАН з дружиною ДАРИЄЮ і дітьми
УЛЯНОЮ і РОМОЮ
БОРИС

швагерка — ПЕЛЯГІЯ КІСІЛЬ
МАРІЯ ФАПАТ з Родиною
ОРИСЯ і ПЕТРО САЛЯК з дітьми
та ближча і дальша Родина

Ділимось сумною вісткою, що в середу, 20-го грудня 1989 р. відійшов у Вічність

бл. п.

Михайло Тимчишин

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю, 22-го грудня 1989 р. о. год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Музика і Син в Чикаго, Іллі.

ПОХОРОН — субота, 23-го грудня 1989 р. о. год. 9:30 рано в церкві св. Володимира й Ольги, а опісля на цвинтар св. Миколая в Чикаго, Іллі.

Горем прибиті:

дружина — СОФІЯ

сини —

БОГДАН з дружиною СИНДИ
ТАРАС з дружиною МОНИКОЮ
ЮРІЙ з дружиною КАРОЛ

12 внуків

3 правнуки

2 брати в Україні

Ділимось сумною вісткою, що дня 21-го грудня 1989 року відійшла у Вічність

бл. п.

Поліксенія Везховська
з дому Слюсарчук

ур. 7-го березня 1903 року.

ПОХОРОН відбудеться 23-го грудня 1989 р. із охоронного заведення Литвин і Литвин на цвинтар св. Володимира в Jackson, N.J.

Кузини:

д-р РОМАН РАК
ТЕТЯНА ПЛЕСКЕВИЧ
ТАМАРА КОВТУНОВИЧ з донькою

ДОРА РАК з Родиною
ОКСАНА РАК
СТЕНЛІ ТАКЕР
Родина в Німеччині і Канаді

Dora Rak
17A Oberlin St., Maplewood, N.J. 07003

Ділимось сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що дня 13-го грудня 1989 р. упокоїлася в Бозі на 90-му році життя

наша Дорога

МАМА І БАБУСЯ

бл. п.

МАРІЯ ІВАНКІВ

ПОХОРОН відбудеться 16-го грудня 1989 р. в Чикаго з похоронного заведення Музика. Тіло Покійної перевезено до собору св. Володимира й Ольги, а опісля на цвинтар св. Миколая.

На цьому місці бажаво висловити нашу глибоку вдячність Всесвітньому Душпастирському собору св. Володимира й Ольги: о. митратові Маріанові Бутринському, о. Миколайу Панчківському, о. Маріанові Івахові, о. дякону Миколі Оришуківі за відвідини Помершої та уділення св. Тайн і за відправу похоронних Богослужень. Складаємо подяку похоронному заведенню Музика за співісну і фахову обслугу.

Дякуємо всім Рідним, Приятелям і Знайомим, що своєю участю в похоронних відправах звеличали пам'ять Покійної, помолилися за її душу та склали пожертви на Служби Божі та добродійні цілі. Дякуємо за слова розради, потіхи і співчуття.

Хай Милосердний Господь винагородить всіх своїми небесними ласками.

Опечалені горем:

син — ЕВГЕН з дружиною МАРІЄЮ
внук — НЕСТОР з дружиною ПЯРИСОЮ
внучка — НАДІЯ
ближча і дальша Родина в Америці, Україні і Польщі

Добра нагода для мешканців стеїту, котрих відвідують члени родини з України.

Найбільше комерційний товар на Україні це магнетовиди на систему: PAL — SECAM, SHARP, PHILIPS, PANASONIC, GRUNDIG, SONY, TOSHIBA, HITACHI, AKAI, JVC у нас на складі, а також двокасетні магнетофони тих самих марок.

Маємо кіно-камери на всі системи. Забезпечимо посвідкою, яка звільнить від мита. Адреса:

OHIO EXPORT CORP.

6089 State Road, Cleveland, Ohio 44134, Tel.: (216) 884-1738

EUROPEAN STANDARD ELECTRONIC SYSTEM 220 V 50 HZ

Найвигідніший подарунок для ваших
РІДНИХ в УКРАЇНІ:

ВІДЕОМАГНІТОФОНИ, КАСЕТНЕ РАДІО,
КОМПЮТОРИ, ВІДЕОКАМЕРИ та інше.

- Консультація і продаж
 - Українська обслуга
 - Відвідуємо у всі міста ЗСА, Канади, Советського Союзу
- Прощу звертатись:

RAISA FINE JEWELRY

28800 Gratiot Ave., Roseville, MI. 48066
Tel. (313) 773-2160

Працюємо на тиждень від 10:00 до 9:00,
в неділю від 12:00 до 5:00.

Англійське видання

ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ

за редакцією ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА,

головний редактор: ДАНИЛО ГУЗАР-СТРУК

1-ий і 2-ий з циклу п'ятих томів, які мають вийти до 1992 р.

A-F — 119.50 дол. — 968 стор.

G-K — 125.00 дол. — 737 стор.

Алфавітична Енциклопедія України, базована на 25 роках праці: компетентне зведення і доповнення видання Енциклопедії Українознавства, вповні ілюстроване кольоровими і чорно-білими фотографіями і численними мапами, першорядний показник життя і культури українців в Україні і діаспорі.

Видання University of Toronto Press, накладом Канадського Інституту Українських Студій, Наукового Товариства ім. Шевченка і Канадської Фундації Українських Студій.

Набувати можна у книгарні Свободи.

SVOBODA BOOK STORE

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Мешканців стеїту Нью Джерсі обов'язує додати до ціни 6% стеїтового податку.

Гроші на новий будинок Музею і на його поточну працю систематично надходять. Тривалий (нерухомий) фонд, відсотки з якого мають забезпечити майбутнє Музею, досягнув 405,224 дол. Ще швидше ніж гроші, до Музею надходять експонати-подарунки від українців у діаспорі і на батьківщині. Музей дедалі більше знають на Україні, про нього пишуть преса, до нього надходять листи від музеїв, наукових установ, окремих людей. Там розуміють значення УМ, як репрезентанта української культури й історії перед світом.

„Признаюся в любові до Вашого Музею, маю багато симпатій до нього, як до нашої культурної інституції, що репрезентує нас перед далеким чужинським світом і тому хотів якось спричинитися до збільшення можливостей цієї великої мрії“, — пише в листі до УМ з 25-го вересня ц. р. зі Львова колекціонер Іван Гречко, що має одну з найкращих на Україні колекцій ікон на склі. В тому листі він питає: „Які ми експонатами, якими дарами можна було б збагатити Ваші експозиції, Ваші фонди?“

Іван Гречко уже передав Музеєві ряд зразків українського народного мистецтва, також подарував 23 ескізи.

Якщо перерахувати в цій статті всі експонати, подаровані Музеєві і придбані ним за останні півроку, то це буде не стаття, а каталог чи звіт, тому для прикладу згадаю лише деякі. Чимало подарунків надійшло з України. Деякі жертводавці воліють, щоб їхні імена не називали. Так, „невідомо добродійка“ передала до Музею кожух з Буковини. Гість з України передав через д-ра К. Рогозинського так звану гаварешку чорну кераміку. Дівчина, що приїхала з України, принесла Музеєві дарунок — жіночу сорочку й запаси з Космача. Добрі експонати з західних земель — свиту, жіночу сорочку й пояс передав з України Гриць Гивель.

Українська діаспора не

Зростають колекції Українського Музею в Нью Йорку

Учені ботаніки Олександр Яната і Наталя Осадча-Яната (Симферополь, 1913 рік). О. Яната був заарештований у 1933 році і загинув на Колімі у 1938 році. Його дружина померла в Нью Йорку у 1982 році. (З експонатів Українського Музею).

відстає. Шкода, що нині Музей не має змоги експонувати чудові подарунки. Будемо надіятися на краще майбутнє! Наприклад, Слава Олесницька подарувала два килими із західних земель і один ліжнич. Інж. Василь та Ірина Яріші (Канада) подарували Музеєві понад 20 експонатів, серед них два килими з Глинян і скульптура Григорія Крука „Анна Ярославна“.

Цінним є подарунок д-ра Юрія Заславського: полтавські сорочки — три жіночі і дві чоловічі, п'ять вишиваних полтавських рушників і два кролівські, ткані полтавська плахта. Ці експонати є дуже важливими для Музею, бо в його колекції народного мистецтва переважують зразки із західних земель, потрібні виробі з центральних земель.

Крім подарованих експонатів, Музей також збагатився рядом закуплених виробів народного мистецтва, для чого були спеціально зібрані гроші.

Зростає фотоархів Музею, важливий як постачальник знімків для експозиції, але й як джерело матеріалів для різних видавничих, які вже раз позицію фотографії для своїх видань.

Недавно Володимир Гричин передав Музеєві надзвичайно цінний альбом фотографій скульптора і громадського діяча Сергія Литвиненка. В альбомі — знімки Литвиненка від молодих років і його численних робіт: пам'ятників І. Франкові на Верхівні і гетьманові Мазепі на Союзівці, численних скульптурних портретів, серед них В. Кубійовича, М. Шлемкевича, Є. Маланюка, також знімки надгробних пам'ятників, що їх проєктував Литвиненко. Є й фотографії, що ілюструють українське культурне життя в Нью Йорку в 1950-

роках, одним з організаторів якого був Литвиненко: відкриття мистецьких виставок, концерти й вечори в Українському Літературно-Мистецькому Клубі.

Також історичне значення має другий подарунок Грицину: його 547 фотографій вистав, які в Нью Йорку поставив Йосип Гіряня.

Перші кроки розмаїтості що припала до Нью Йорку наприкінці 1940-х і на початку 1950-х років, відзеркалені на недавню подарунок Музеєві Фотографії. Зокрема унікальний Орчард-Біч, куди підземками й автобусами добіралося новоприбулі.

Там купалися, загоряли розмовляли — ділилися своїм американським досвідом.

Кілька людей передали фотографії своїх предків, зроблені в 1880-х роках і пізніше. Надійшли знімки українських учених, політичних та громадських діячів. Є серед них жертви терору 1930-х років.

Годі перерахувати всіх українських художників, твори яких недавно збагатили колекцію образотворчого мистецтва. Одна надія на новий будинок, де буде місце їх показати.

Від д-ра Олександра Стрілницького з Форт-Вейну (Огайо) Музей одержав 67 експонатів з родинної колекції — твори видатних мистців старшого і середнього покоління. Серед них є картини Едварда, Юрія й Яреми Козаків, М. Мороза, Я. Гніздовського, Л. Гуцалюка, К. Кричевської, Л. Геця, Л. Морозової, С. Луцка, С. Пастухова.

Редакція журналу „Свистан-зілля“ організувала збирання для УМ праць сучасних львівських художників. Уже надійшов до музею ряд експонатів, зокрема графіка художників Людмили й Володимира Любодів — серія портретів українських письменників, мистців і діячів культури: Тараса Шевченка, митрополита Андрія Шептицького, Михайла Грушевського, Василя Стуса, Олександра Архипенка, Григорія Косинки, Миколи Хвильового, Василя Симоненка, Ігоря Антоновича, серія праць Володимира Лободи „Голод на Україні“.

Надійшли й твори сучасних українсько-американських мистців. Василь Качуровський з Чикаго подарував дев'ять творів графіки й малювання та чотири скульптури Ждана Рудницького, Юрія Струтинського, Михайла Урбана і Константина Мілонадіса.

А експонати знаходять. Співробітники музею дбають про належне зберігання їх і мріють про більше прищеплення для Музею.

Давно очікувана...

(Закінчення зі стор. 2)

обрі лісів" або „хриваві-лося серце, страждала душа" чи „в певній напрузі притасав день, надходила ніч“.

В „Останній гранаті" опи-сала смерть трьохсот по-встанців. „Ліс завер. Сонце ховало своє проміння, щоб не бачити страшної картини. Лиш вітер сумно виспівував „вічну пам'ять" і розносив верхом дубів преблещучу вістку людям, що їх оборонці побили всі, як колись оті 300 під Крута-ми“.

З черги читаємо про смерть воєня УПА, Павла Гудима.

Всі нарисі написані ціка-во й талановито, над якими годі навіть коротко зупини-тись, у книжці їх 27, роз-простертих на 200 сторінках.

Зупинившись на „Вікто-рії", що свого часу була по-міщена в „Свободі" з приє-мністю повторимо слова при-знання авторці за це опові-дання нашого відомого письменника Миколи Руденка. Це признание він ви-словив у листі до редакції „Свободи". Подімо його в скороченні. Висловлюю-чесь про це оповідання, стверджує, що „газети воно принесло щастя і неабияку честь мати своїм автором такого талановитого пись-менника, яким є тасмича Марічка", а в даліших ряд-ках каже, що такого „не від-мовився б жоден з найпо-важніших часописів на Ук-раїні. Сподіваюсь, — родо-жує, — мій літературний до-свід дає мені право це стверджувати. Дякую Вам, Марічко! Я впізнав у Вашо-му оповіданні свою матір... і був схвилюваний до сліз“.

Не минула авторка „Ук-раїнського Гантеру та його початків", тим більше, що він і заслуговує на ширшу згадку.

Книжка пригадує нам останні дні на рідній землі, прощання з нею, мандри в незнане, невідомі скитан-ня неперенесеного майбутнього, коротання в переплеті різних пригод, примітивне таборове жит-тя-буття, вїзд з Європи, перші роки за океаном, а на кінець життя в місяці по-стійного осідку. Саме цим усім книжка Марії Ламп-ки — Марічки є цікава при-манлива, тому її читасмо схвилювано й у великому піднесенні, а місцями навіть із запертим віддіхом. Широко подорожуємо авторку „Конвалію" із літератур-ним дебютом та, бажаючи їй швидкого видужання, чекаємо на її наступний твір.

Зацікавленим книжкою по-дається адресу, де її можна дістати: Lubomyr Lampka, RT 23A, Hunter, N.Y. 12442.

Л. Дражевська

Шановні Секретарі та Організатори УНС!

Членська кампанія 1989 року кінчається з 29-им грудня. Тому аплікації нових членів прийматиме Головна Канцелярія тільки до 29-го грудня 1989 року.

Докладіть всіх старань, щоб виконати свої квоти та вислати аплікації вчасно, щоб вони дійшли до Головної Канцелярії не пізніше, як 29-го грудня 1989 року.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС

ПОВІДОМЛЕННЯ Членам і Відділам УНСоюзу

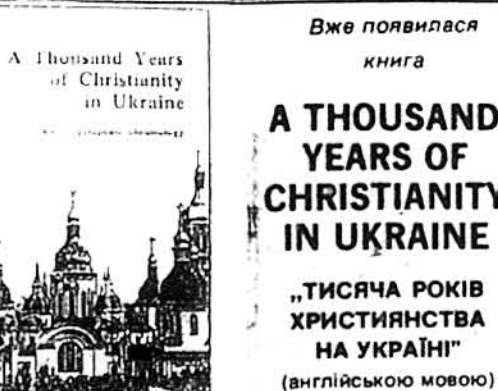
Повідоплюємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів

НЕ ПІЗНІШЕ, ЯК ВПОЛУДНЕ 29-го ГРУДНЯ 1989 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1989 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайшвидше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше як у П'ЯТНИЦЮ, 29-го ГРУДНЯ 1989 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізнять-ся з присипкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС

Вже появилася книга

A THOUSAND YEARS OF CHRISTIANITY IN UKRAINE

„Тисяча років Християнства на Україні“ (англійською мовою)

Хронологія Християнства на Україні від 1-го століття до 1988 року. Великий формат, багато фотографій і ілюстрацій (також кольорових), тверда обкладинка, люксовий папір. Видання Смітсонівського Інституту Тисячоліття Християнства на Україні у США, 1988. Балтимор, стор. 312, ціна 50.00 дол.

Набувати у книгарні Свободи.

SVOBODA BOOK STORE

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Мешканців стеїту Нью Джерсі обов'язує додати до ціни 6% стеїтового податку.

СОЮЗІВКА • SOYUZIVKA

Ukrainian National Association Estate

Fourmire Road, Kew-Forest, New York 12440

914-626-5041

A Year Round Resort

Найкращим різдвяносвятоточним подарунком для вашої дружини буде

ПРОВЕСТИ РІЗДВО ХРИСТОВЕ

з ріднею і приятелями

на СОЮЗІВЦІ!

Прибувайте на Союзівку і святкуйте з нами!

або від 5-го до 7-го січня 1990 р.

Спеціальна оплата — 100 дол. від особи, включає:

в день приїзду, перед вечерею, прийняття з сиром і вином, а на другий день, снідання, обід і традиційна Свята Вечера. На Різдво — снідання і святоточний обід з індиго або стейком.

Приймається резервація враз із депозитом по 25.00 дол. від особи.

Оплата за саму Св. Вечерю — \$15.00 від особи

На Новий Рік 31-го грудня маємо ще тільки деякі кімнати.

КРАМНИЦЯ СОЮЗІВКИ є відкрита цілий рік

Маємо великий вибір цікавих подарунків під ялинку,

як і на різні okazji.

УПРАВА СОЮЗІВКИ

ШКІРНІ НЕДУГИ РАК ШКІРИ

ВЕНЕРИЧНІ ХВОРОБИ

ЗАБІГИ ПРОТИ ВТРАТИ ВОЛОССЯ

ЗАСТРИКИ COLLAGEN

ЛІКУВАННЯ ЗМОРЩОК

JIM BARAL, M.D.

ЛІЦЕНЗІЙОВАНИЙ ДЕРМАТОЛОГ

Центр американської дерматології

(212) 247-1700

210 Central Park South

New York, N.Y.

(bet. 5th & 7th Ave.)

Medicare приймається. Пациєнти приймаються тільки за домовленістю.

Можете зняти нас скоро в NYNEX Yellow Pages.

26 First Avenue

New York, N.Y. 10009

Tel.: (212) 473-3550

НА РІЗДВІНІ СВАТА: КУТЯ, МАК, ГРИБИ, СВЯТОЧНІ КАРТОЧКИ, КОЛІДІ (касетки — платівки), ВИСПАЄМО ПОШТОЮ.

НА ПРОДАЖ

Мені не конче треба оголошувати свої бажання. Пасинок, як іх має, то поди приходять і купують. Але мені жаль, як побачу некропю про важку людину, яка за скоро померла.

Бог призначив людині і всім тваринам жити 7-раз по дозрінню. Кінь, корова дозирає у трьох роках, жінка 7 разів, Людина дозирає у 20 роках, повинна жити 7 разів по 20, бо дав тварині інстинкт, і вона не їсть те, що їй шкодить. Людині Бог дав розум. Людина живе цей розум собі на шкоду. Курити, п'є алкоголь, їсть що її смакує, цукор, кавка і білі як сніг вареники і т. п. Все бажали продукти, що її живає чутись путше і путше виглядає. Одна порція \$30.00, дві порції \$50.00. Адреса: MYRON SURMACH

169 West Saddle River Road

Saddle River, N.J. 07458

HELP WANTED

ШУКАЄМО ЖІНКУ до опіки над двома дітьми у віці 18 і 5 місяців, зі знаннями української і частини англійської мов. Мешканці Іхрч. Платня за домовленістю. Телефонувати ввечері по 6-й годинах — (201) 773-7874, Clifton, N.J.

FUNERAL DIRECTORS

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

ЛУІС НАЙРО — директор

Родина ДМИТРИК

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N.Y. 10009

(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS

AIR CONDITIONED

Обслуговування і ЧЕСНА Our Services Are Available

Anywhere in New Jersey

Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку, перенесенням Тілних Останків з різних країн світу

UNION FUNERAL HOME

1600 Stuyvesant Avenue

(corner Union Terr.)

UNION, N.J. 07083

(201) 964-4222

ПАМ'ЯТНИКИ

з різних гранітів, ставимо на цвинтарях св. Андрія в Бавнд Бруку, св. Духа в Гемптонбур-гу, та інших

ВІДОМА СОЛІДНА ФІРМА

Cypress Hills Monuments

Власник — український ВОЛОДИМИР БІЛЯНСЬКИЙ,

К. М. КАРДОВИЧ і О. ПОБАЧЕВСЬКА

800 Jamaica Avenue

Brooklyn, N.Y. 11208

Tel.: (718) 277-2332

Відкрито кожного дня з субо-ти вкрито від 9 до 5 по пол., в неділю від 10 до по пол.

На бажання і для вигоди клієнтів радо заїдемо до Вашого дому з проєктами й порадами.